

oktober 2023

Rupel.blad

Wandeltip

Welkom in de Vallei van de Bovenvliet

Magazine voor leden

Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar

COLOFON

Rupel.blad is het driemaandelijks magazine voor de leden van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek.

Coverfoto

Wilde kamperfoelie – foto: Fons Van den heuvel

Lid worden

Stort 38 euro op bankrekening:
BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt
Dan bent u lid tot einde 2024
U ontvangt 4 keer/jaar Natuur.blad en
4 keer/jaar Rupel.blad

Rupel.blad

Leden van andere Natuurpuntafdelingen,
die Rupel.blad wensen te ontvangen,
storten 9 euro/jaar op rekening: BE70 0013
5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften

Kunnen gedaan worden op rekening:
BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt,
mededeling 3796 Rupelstreek of 3718
Aartselaar, vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Contact Natuurpunt Rupelstreek

Erik De Keersmaecker: 0476/39.19.94
info@natuurpuntrupelstreek.be
www.natuurpunt.be/rupelstreek

Contact Natuurpunt Aartselaar

Luk Smets: 0477/66.94.32
info@natuuraartselaar.be
www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis de Paardenstal

Boomsestraat 221 Niel
Bushalte de Lijn (Hellegat)
Lijnen: 290 – 291 – 294

In de periode oktober 2023/april 2024 elke
eerste zondag van de maand open, telkens
van 13u tot 17u, sporadisch ook open op za-
terdagnamiddag, als er vrijwilligers beschik-
baar zijn.

Info: 0486/10.50.80 of

info@natuurpuntrupelstreek.be

Nieuwsbrieven en Blogspots

Natuurflits

Digitale nieuwsbrief met actueel nieuws over
de activiteiten van Natuurpunt Aartselaar.

Aanmelden: stuur een mail naar :
luk.smets@telenet.be

Rupel.bericht

Digitale nieuwsbrief van Natuurpunt
Rupelstreek

Aanmelden: stuur een mail naar:
info@natuurpuntrupelstreek.be

Kern Boom-Rumst:

facebook.com/NatuurpuntBoomRumst

Vormgeving Rupel.blad: Fried Happaerts
Oplage: 1950 ex.

Behaag..natuurlijk wordt dertig!

Behaag...Natuurlijk is inmiddels 30 jaar oud, nog steeds springlevend en meer dan ooit nodig!

Het promoten om voor- en achtertuinen vogel- en dus ook bijen- en vlindervriendelijker in te richten blijft het belangrijkste streefdoel. Sinds de start van de campagne in 1994 heeft Behaag..natuurlijk al enorm veel leven in kleine en grote tuinen gebracht. Maar het kan nog veel beter, met steeds meer levende tuinen.

Wat is er trouwens leuker dan tijdens het ontbijt of tijdens het middageten van op het terras of vanachter het raam naar de vogels in de tuin te turen? Elke dag opnieuw en je kan er uren naar kijken...

Zorg er wel voor dat de vogels in je tuin een veilig plekje hebben om naartoe te vliegen. Een boom of enkele opgaande struiken kunnen al volstaan. Een meidoorn

is een topsoort voor elke tuin.

Een klein rommelhoekje is eveneens een weldaad voor vogels. Roodborstjes, winterkoningen en heggemussen houden ervan om daarin op zoek te gaan naar spinnetjes en wormpjes.

Dit jaar zijn er weer enkele fruitboomsoorten in het aanbod opgenomen. Ze zorgen allen voor een formidabele bloei, een waar eldorado voor wilde bijen en hommels. Terwijl het fruit, al dan niet afgefallen, een belangrijke voedselbron is voor vogels en vlinders. De aangeboden soorten zijn allen zelfbestuivend, maar kruisbestuiving met soorten die in de buurt staan, levert wel een betere oogst op.

Hoe bestellen?

Tot woensdag 25 oktober kan je een bestelling plaatsen.

Woon je in gemeente Aartselaar

- Dan kan je online bestellen: www.natuuraartselaar.be/behraag

Woon je in gemeenten: Boom, Hemiksem, Niel en Schelle

- Bestellen kan via het online formulier: bit.ly/behraag-rupel-bestel
- En je schrijft het totaalbedrag over op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek met vermelding: Behaag 2023 + naam gemeente en naam besteller.
- Opmerking: Je bestelling is pas definitief als je een bevestiging hebt ontvangen.

Woon je in gemeente Rumst

- Bestellen kan via het online formulier: www.rumst.be/behraag
- Betaling op rekening BE31 0682 4337 5855 met vermelding: Behaag 2023, samen met de naam en adres besteller. Je bestelling is definitief na ontvangst van de betaling.

Wanneer afhalen?

Vrijdag 24 november

- Gemeente Boom: Ecohuis 't Kleibrood, 's Herenbaan, 129, van 10u30 tot 12u30
- Gemeenten Niel/Schelle: parking gemeentehuis Schelle, ingang via Leopoldstraat, van 15u tot 16u

Zaterdag 25 november

- Gemeente Aartselaar: Technisch Centrum, Oudestraat 8, tussen 10u en 12u
- Gemeente Hemiksem, gemeentemagazijn, G. Gilliotstraat 50, van 10u30 tot 11u
- Gemeente Rumst, gemeentemagazijn Korte Veerstraat 43 Terhagen, van 12u tot 15u

Meer info:

- Info over prijzen, samenstelling plantpakketten en te koop aangeboden planten: bit.ly/behraag-rupel of www.natuuraartselaar.be/behraag. Daar kan je ook een pdf-infobrochure downloaden.

Huiszwaluwen halen hoogste cijfers sinds start van de tellingen in 1995

De voorbije maanden en weken wandelden enkele vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek, net zoals de 28 jaar ervoor langs straten en pleinen waar huiszwaluwen wonen. Voor het 2de jaar op rij konden ze, met een totaal van 285 bewoonde nesten bijzonder goede cijfers noteren. Meteen ook het hoogste aantal sinds de start van de tellingen in 1995.

De grootste kolonie van de streek, met 111 nesten vonden we aan de gebouwen van de oude Interescoutcentrale langs de oever van de Schelde in Schelle. Op plaats 2 met 58 nesten staat de kolonie in de centrumstraten in Rumst, met het merendeel van de nesten in het Molenveld. In Boom telden we in de centrumstraten 47 nesten. Bijzonder verheugend is dat de kolonie daar inmiddels is uitgedeid naar een gebouw langs de Kaai, met dit jaar 5 nesten tegenover één nest vorig jaar. Aan de gebouwen van de PTS-school aan de Beukenlaan in Boom werden 37 nesten geteld. En in Hemiksem tenslotte werden aan de gebouwen van de betoncentrale aan het einde van de Herbekestraat in Hemiksem 36 nesten geteld.

Dat zijn allemaal hoopvolle resultaten en het geeft bijzonder veel voldoening dat het jarenlange werk, samen met partners zoals Regionaal Landschap Rivierenland, de gemeenten Boom, Hemiksem en Rumst en de directie van de PTS-school bijzonder mooie resultaten heeft opgeleverd.

Ook de bewoners van huizen waar huiszwaluwen hun nesten bouwen verdienen een applaus, omdat ze onvermijdelijk geconfronteerd worden met enkele ongemakken, met vogelpoep op de stoep of

op geparkeerde auto's.

De controles van het aantal bewoonde nesten heeft doorgaans in de periode eind juni/begin juli plaats. Op dat moment zitten er grote jongen in de nesten of zijn de jongen reeds uitgevlogen, wat duidelijk te zien is aan hoopjes verse vogelpoep onder de nesten of op de stoepen. Dit jaar werden enkele kolonies een 2de keer bezocht tijdens de laatste weken van augustus. In die kolonies telden we een hoger aantal

nesten dan tijdens de eerste telling, al weten we niet of alle huiszwaluwenpaartjes ook daadwerkelijk met een tweede legsel gestart zijn. Opmerkelijk is wel, dat als dat gebeurt, de jongen van het eerste legsel helpen met het voederen van de jongen van het tweede legsel.

Tekst: Erik De Keersmaecker

Jonge huiszwaluw in kunstnest – foto: Steven Roels

Verder in dit nummer — oktober 2023

Behaag..natuurlijk wordt dertig!	2
Huiszwaluwen halen hoogste cijfers	3
Te koop - Natuur.kalender 2024	3
Laatvliegers verlaten steeds vroeger	
de Nielse kerkzolder	4
Toeren langs nestkasten kerkuil, steenuil	
en torenvalk leveren mooie resultaten op	5
Natuurpunt Rupelstreek in actie	6
Zomers nachtvlinderen in Maaienhoek en	
het natuurgebied Kleiputten Terhagen	8
Wandeltip: Welkom in de Vallei van de Bovenvliet	10
Natuur in woord en beeld	12
Mogen er nog zomertortels zijn?	14
Filmvoorstelling WOLF	15
Agenda Aartselaar	16
Agenda Rupelstreek	18
Nazomer in de kleiputten Terhagen	20

Te koop - Natuur.kalender 2024

De Natuur.kalender 2024 is een verzameling van 13 adembenemende natuurfoto's van de lens van bekende natuur- en landschapsfotografen. De kalender is overzichtelijk ingedeeld, met 12 recto-verso bladen, 20 cm hoog en 30 cm breed. Opgevouwen staat bovenaan telkens een foto, de onderzijde bestaat uit de kalender-gegevens en bevat voldoende schrijfruimtes. Alle dagen van de week beschikken over dezelfde ruimtes. Voorzien van weeknummervermelding, feestdagen en ophangoog. De bladen zijn aan elkaar gehecht met een ringsysteem.

Voor 9 euro heb je een jaar lang elke maand een nieuwe mooie foto aan je muur.

Bestellen bij:

- Natuurpunt Aartselaar: stort 9 euro op rekening BE07 5230 8080 0166. Gratis thuislevering, voor zover je woonachtig bent in Aartselaar
- Natuurpunt Rupelstreek: stort 9 euro op rekening BE70 0013 5986 4925. Gratis thuislevering voor zover je woonachtig bent in de Rupelstreek.

Met de aankoop heb je niet alleen een steuntje voor het geheugen, maar je ondersteunt ook Natuurpuntprojecten in de buurt. En ... ook leuk als een Kerst- of Nieuwjaarscadeautje!

Laatvliegers verlaten steeds vroeger de Nielse kerkzolder

Al ruim 20 jaar lang volgen vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek het wel en wee op van een kolonie laatvliegers die de kerkzolder van de Onze-Lieve-Vrouwekerk in Niel gebruiken als kraamkolonie, onder meer door het tellen van de uitvliegende laatvliegers. Tijdens noodzakelijke herstelwerken aan het dak van de kerkzolder, werden de medewerkers van de Kerkfabriek en de aannemer er attent op gemaakt om de in- en uitvliegopeningen van de vleermuizen open te houden.

Een blik op de website: www.waarnemingen.be van Natuurpunt toont onze waarnemingen sinds 2003 en tevens een trend, die aantoont dat de laatvliegers steeds vroeger de kerkzolder verlaten.

In de periode 2003-2009 bleef het grootste deel van de kolonie tot begin september op de kerkzolder. De omgeving van de Nielse parochiekerk was dan ook een ideale plaats voor de organisatie van de Nacht van de Vleermuis, een jaarlijks weerkerend door Natuurpunt georganiseerd evenement tijdens het laatste weekend van augustus. Een jaar later in 2010 bleek echter dat de meeste laatvliegers midden augustus de kerkzolder reeds hadden verlaten, een trend die zich steeds verder doorzet. Elke lente- en zomeravond, net na zonsondergang verlaten de laatvliegers de kerkzolder voor hun nachtelijke jacht op grote insecten. Een kwartier voor zonsondergang is dan ook het moment om aan de kerk post te vatten met zicht op de uitvliegopeningen. Met een vleugelspanwijdte van 35 centimeter horen laatvliegers bij de grotere vleermuisensoorten, het zijn relatief trage vliegers en daarenboven zijn de hoogfrequente geluiden voor echolocatie door het tapdance-ritme goed te herkennen met een batdedector.

Sinds 2021 maakt de telling van de laatvliegers op de Nielse kerkzolder deel uit van het project Meetnetten, een samenwerking tussen het Instituut Natuur en Bosonderzoek (INBO), het Agentschap Natuur en Bos (ANB) en Natuurpunt Studie, waarbij tijdens 2 telmomenten uitvliegende laatvliegers

worden geteld. Met een eerste telmoment tussen 1 juni en 22 juni, dan vliegen enkel de vrouwtjes uit, de kleine jongen blijven dan in een soort crèche achter in de kerkzolder, bewaakt door enkele vrouwtjes. Zodra de eerste vrouwtjes terugkeren, gaan die vrouwtjes ook op jacht. Bij het tweede telmoment tussen 15 juli en 5 augustus vliegen de jonge laatvliegers mee uit en zou het aantal vleermuizen ongeveer het dubbel moeten zijn van de eerste telling. Om een correcte telling uit te voeren is het belangrijk om ruim een kwartier voor zonsondergang ter plaatse te zijn en nadat de laatste vleermuis is uitgevlogen nog ruim een kwartier ter plaatse te blijven. Het project heeft als doel om betrouwbare informatie te verzamelen over prioritaire dier- en plantensoorten in Vlaanderen. Zo kunnen gepaste beleidsmaatregelen worden opgesteld en uitgevoerd om te vermijden dat soorten verder achteruitgaan of zelfs verdwijnen.

Op 6 juni 2021 telden we 51 uitvliegende laatvliegers tijdens het eerste telmoment, tijdens het 2de telmoment op 20 juli werden toen 76 laatvliegers geteld. Op 13 juni 2022 werden 45 laatvliegers geteld tijdens het eerste telmoment, tijdens het 2de telmoment op 18 juli werden 78 laatvliegers geteld.

Dit jaar werden 57 uitvliegende laatvliegers geteld tijdens het eerste telmoment

op 13 juni. De verwachtingen waren dus hooggespannen voor het 2de telmoment op dinsdagavond 1 augustus. Met slechts 33 uitvliegende laatvliegers was het resultaat echter verrassend laag. Blijkt dus dat het merendeel van de laatvliegers op dat moment de kerkzolder reeds had verlaten.

Naar de reden waarom de laatvliegers steeds vroeger de Nielse kerkzolder verlaten en waar ze naartoe trekken is het voorlopig gissen. Trekken ze met de hele groep naar een andere plek waar meer potentiële prooien aanwezig zijn of verspreiden ze zich in kleine groepjes of zelfs individueel?

Opmerkelijk is ook dat laatvliegers, in tegenstelling tot andere vleermuissoorten nauwelijks worden waargenomen in de klassieke overwinteringsplaatsen.

Om vast te stellen waar laatvliegers overwinteren en waar ze naartoe vliegen, nadat ze de kraamkolonie hebben verlaten, werden 20 laatvliegers in het Noord-Limburgse Casternay in september 2020 voorzien van een piepkleine halsbandzender. Uit dat zenderonderzoek blijkt dat de laatvliegers per individu gemiddeld 2 tot 3 tussenverblijfplaatsen gebruiken, die mogelijk ook worden gebruikt als paarverblijfplaats. De meeste winterverblijfplaatsen blijken zich in spouwmuren in vrijstaande woonhuizen te bevinden, en dit op een afstand van gemiddeld 6 km van de kraamkolonie.

Toeren langs nestkasten kerkuil, steenuil en torenvalk leveren mooie resultaten op

Aan een tempo van één, soms twee avondlijke toeren per week werken enkele vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek momenteel aan een 2de toer langs een 30-tal kerkuilnestkasten in Klein-Brabant en de Rupelstreek. Die nestkasten staan in kerktorens, in boerenschuren en soms ook op zolders van woningen.

Ze hebben tot doel, om nestkasten, waar in de periode mei/juli een broedgeval werd vastgesteld, of waar de aanwezigheid van de kerkuil werd vastgesteld te controleren op een mogelijk 2de broedgeval. Tijdens dat 2de bezoek wordt eveneens van de gelegenheid gebruik gemaakt om de nestkasten uit te kuisen, dit betekent een dikke laag braakballen verwijderen. In sommige nestkasten worden er ook kauwensluizen ingebouwd. Kauwen zijn bijzonder inventieve vogels, geduchte nestkastenkrakers en ze uit een nestkast houden is onmogelijk. Door het bouwen van een kauwensluis in de nestkast wordt wel vermeden dat ze massa's takken binnenbrengen en op die manier de nestkast praktisch ontoegankelijk maken voor de kerkuil.

Tijdens de eerste controleperiode, die liep van midden mei tot midden juli werden 41 kerkuilnestkasten bezocht, en dit aan een tempo van meerdere avondlijke toeren per week. Doorgaans worden er tijdens een avondlijke controleronde meerdere nestkasten bezocht. Sommige nestkasten werden meerdere keren bezocht, omdat de jongen te klein waren of omdat er nog eieren in de nestkast lagen.

In dezelfde periode werden eveneens 19 steenuilnestkasten en 27 torenvalknestkasten gecontroleerd op bewoning, die

controles werden overdag uitgevoerd en dit eveneens aan een tempo van 4, soms 5 nestkasten per toer.

En nu, bijna 3 maanden later kunnen we een eerste balans opmaken van het broedseizoen 2023 en die balans oogt al erg positief. In 20 kerkuilnestkasten werd een geslaagd broedgeval vastgesteld met een totaal van 78 jonge kerkuilen. Een aantal dat nog kan oplopen, wanneer tijdens de 2de controlerondes zou blijken dat er daadwerkelijk een 2de broedgeval zou plaatvinden. Het hoogste aantal broedparen kerkuil vonden we in Bornem, met 4 broedparen, dan volgt Schelle met 3 broedparen, Eikevliet met 2 broedparen, en Boom, Liezele, Mariekerke, Niel, Oppuurs, Puurs, Reet, Ruisbroek, Sint-Amands, Weert en Wintam met telkens één broedpaar.

De controles van 27 torenvalkennestkasten leverden 16 geslaagde broedgevallen op, met een totaal van 69 jonge torenvalken. In Liezele vonden we 4 bewoonde nestkasten, in Rumst 3, in Wintam 2 en telkens één geslaagd broedgeval vonden we in Hemiksem, Oppuurs, Puurs, Reet, Ruisbroek en Weert. Voor steenuil staat de teller op 17 gecontroleerde nestkasten en in 7 nestkasten werd een geslaagd broedgeval vastgesteld, met daarin een totaal van 19 jonge

steenuiltjes. In 5 andere nestkasten waren steenuiltjes aanwezig, of waren er sporen van hun aanwezigheid. Deze resultaten hebben enkel betrekking op steenuilnestkasten in de Rupelstreek, in Schelle vonden we 3 bewoonde nestkasten, in Reet en Rumst telkens 2 nestkasten, en in Boom en Niel telkens één bewoonde nestkast.

*Tekst: Erik De Keersmaecker – Regio-coördinator
Kerkuilwerkgroep/Steenuilenwerkgroep
Rupelstreek/Klein-Brabant*

Jonge torenvalk – foto: Yente De Maesschalck

Jonge kerkuilen – foto: Erik De Keersmaecker

Jonge steenuiltjes – foto: Erik De Keersmaecker

Op weg naar beter in het Stuyvenbergbos

Vrijdag 23 juni mochten we opnieuw op een ploeg gemotiveerde helpers van Cummins rekenen, ditmaal om de strijd aan te binden met Amerikaanse vogelkers in het Stuyvenbergbos in Rumst. Wie dit bos kent, weet dat het om een aangeplant, ooit op houtkap gericht bos gaat dat gedomineerd wordt door uitheemse soorten zoals Corsicaanse den, Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers. Voorbij de winter vond voor die eerste twee een eerste dunning plaats, de aanzet tot een waardevoller gemengd loofbos. Na die kap namen we de welig tierende vogelkers in het vizier, wat al gauw een werk van lange adem bleek. De dunnere exemplaren wrikken we los met de steekschep, waarna ze met wortel en al uit de grond getrokken worden. De dikkere ringen we zodat de boom op termijn uitgeput raakt: de suikers vanuit de bladeren kunnen in de herfst immers niet meer opgeslagen worden in de wortels. Het was bijzonder fijn om voor deze zware klus op 14 werknemers van Cummins te kunnen rekenen. Het werk is nog niet af, maar stilaan kunnen we door de bomen weer wat bos zien...

Tekst en foto: Dries Kets

Team Cummins na het werk in het Stuyvenbergbos

Kleuters te gast in Natuur.huis de Paardenstal

Dit voorjaar stonden er enkele activiteiten voor kleuters gepland in en rond de Paardenstal in Niel. In mei gingen we met één kindje op zoek naar kleine beestjes in Walenhoek. Om Owl, een nieuwe bewoner in het gebied, kennis te laten maken met zijn burens. Wat ontdekten we zoal? Een regenworm, miljoenpoten, een groen én een zwart kevertje, een spinnetje, een meelworm, pissebedden, een mier en... een kleine teek! De muggen, vlinders en vliegen kregen we niet te pakken. Terug in de Paardenstal werd alles gekoppeld aan grote foto's en nog eens nageplozen in de aanwezige kinderboekjes over het onderwerp. We waren twee uur verder eer we er erg in hadden.

In juni waren de kleine kunstenaars aan de beurt. We maakten een ommetje in de groene omgeving en speurden daarbij naar 'mooie' dingen. Bemoste takjes, vogelveren, fraaie boomblaadjes, wollige vruchtjes van de boomwilg, steentjes. Het is maar een greep uit de verzameling die de drie kindjes in hun emmertje en mandje bijeen sprokkelde. Welk kunstwerk kun je met die vondsten uit de natuur opbouwen? Terwijl de ouders genoten van een koel drankje, hebben de kleuters hun fantasie de vrije loop gelaten. Het resultaat mocht mee naar huis en is daar nu een stille getuige van een fijne namiddag in de natuur.

Kleuters te gast in Natuur.huis de Paardenstal – foto: Chris De Ranter

Medewerkers Cummins helpen ons bij het natuurbeheer in het Niels Broek

Woensdag 28 juni en donderdag 29 juni mochten we weer groepen Cummins medewerkers verwelkomen in het Niels Broek en daar zijn we bijzonder blij mee. Op woensdag hielp een groep van 5 medewerkers ons bij het verzamelen van het maaisel in het wandelpad doorheen het Niels Broek. Aan een tempo van één maaibeurt per maand trachten we het wandelpad te maaien, zodat het toegankelijk blijft voor wandelaars en natuurliefhebbers.

Op donderdag kregen we ondersteuning van 10 medewerkers bij het verzamelen van het maaisel in de oude vloeibeemd langs de Wullebeek. Tijdens de wintermaanden fungeert die vloeibeemd als een retentiebekken voor overvloedig regenwater dat naar de Rupel stroomt.

Opruimen maaisel oude vloeibeemd door medewerkers Cummins – foto: Erik De Keersmaecker

Onderhoud wandelpaden Bos N Boom

Het onderhoud van de wandelpaden in de natuurgebieden die eigendom of in beheer zijn van Natuurpunt is elke lente en vooral tijdens de zomermaanden een steeds terugkerende taak voor de vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek. Doorgaans wordt getracht om in elk natuurgebied het wandelpad minimaal 2 keer te maaien. Op dinsdag 4 juli waren we met 6 vrijwilligers aan de slag in het Bos N in Boom. Het wandelpad dat door dit natuurgebied loopt, maakt deel uit van het Wandelnetwerk Rivierenland en wordt dus druk bewandeld door wandelaars en buurtbewoners. Een drankje achteraf op het terras van Paul en Josine was weer een mooie afsluiter.

Onderhoud wandelpad Bos N Boom – foto: Erik De Keersmaecker

Maaien voor meer biodiversiteit in Walenhoek

Naar jaarlijkse gewoonte werd ook dit jaar weer gewerkt in Walenhoek. Om de open plekken in het stilaan denser wordende pioniersbos te behouden, moet er immers jaarlijks gemaaid worden. Terwijl Erik en Gie zorgden voor het maaien van de weilanden en het verwijderen van de omgevallen bomen, hielpen Frieda, Harry, Jos, Jan, Carl en Carine met het verwijderen van het maaisel.

Bedankt aan iedereen die zijn steentje heeft bijgedragen.

Tekst en foto: Carine Wils

Stevige hulp voor Natuurpunt Rupelstreek

Formidabel is het perfecte woord dat weergeeft wat er elk jaar opnieuw gepresteerd wordt door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek, en daarbij worden we flink geholpen door medewerkers van het bedrijf Cummins uit Rumst. Met dat bedrijf hebben we reeds lang een bijzonder goede relatie. Elk jaar opnieuw mogen we meerdere werkaanvragen indienen. Met inmiddels vaste afspraken voor hulp bij het plaatsen van de paddenschermen langs de Doornlaarlei in Rumst, het opruimen van het maaisel in de oude vloei-beemd in Rumst en verschillende werkmomenten in het natuurgebied Kleiputten Terhagen en in het Niels Broek. In enkele rubrieken in dit artikel blikken we terug op enkele werkmomenten.

Op 12 oktober 2017 mochten we voor het eerst een team van het bedrijf Keppel Seghers uit Klein-Willebroek in het natuurgebied Kleiputten Terhagen verwelkomen. Onder een stralende zon gingen toen 20 enthousiaste medewerkers van het bedrijf aan de slag om maaisel op te ruimen, een nieuw wandelpad aan te leggen, een lange gracht om te bouwen tot een nieuwe voortplantingspoel voor de kamsalamander, waarbij met het snoeihout een lange takkenwal werd gebouwd. Met meteen succes tijdens de lente van 2018, toen we in die gracht meerdere kamsalamanders met onze trechterfuiken konden vangen.

Op 21 oktober 2022 mochten we opnieuw een groep medewerkers van het bedrijf verwelkomen in het natuurgebied Kleiputten Terhagen. Tijdens de nazomer is immers een prima moment om alle wandelpaden en grasvelden te maaien. Een tijdrovende en zware klus waar we verschillende werkdagen op rij mee bezig zijn. De hulp van opnieuw 20 gemotiveerde medewerkers van Keppel-Seghers was dan ook bijzonder welkom om ons te helpen om al dat maaisel op te ruimen.

En dit jaar op woensdag 13 september was het opnieuw zover, dit keer waren ze met 17 Keppel-Seghers medewerkers en opnieuw verliep het opruimwerk bijzonder vlot en net zoals in 2017 en 2022 maakten we achteraf samen een wandeling doorheen het natuurgebied, waarbij dit jaar vooral gekeken werd naar de nieuwe poelen voor de kamsalamander.

Hartelijk dank aan Keppel-Seghers en hun werknemers en tot de volgende keer.

Team Keppel-Seghers na het werk in het natuurgebied Kleiputten Terhagen – foto: Erik De Keersmaecker

Zomers nachtvlinders in Maaienhoek en het natuurgebied Kleiputten Terhagen

Het natuurgebied Kleiputten Terhagen vormde tot dusver al een gesmaakt podium voor verschillende vangsessies. Een impressie kon u lezen in het Rupelblad juli 2023 (<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-rupelstreek/rupelblad>). Ditmaal was de aardedonkere overgang van 18 op 19 augustus 2023 een dankbare gastheer voor een nachtvlinderspektakel in het natuurgebied Kleiputten Terhagen.

Beginnen doen we echter met een weergave van de lampenopbrengst in het natuurgebied Maaienhoek, een vochtige parel in de vallei van de Maeyebek langs de oevers van de Schelde in Schelle. De kalender gaf 23 juni 2023 aan wanneer de schemerduistere Scheldeboorden werden opgesmukt met lampen, lakens, vlindernetjes, smeer en – tussendoor – verhaaltjes van weleer. Met minima tot 13°C was het niet te koud. 7 lampen, 5 aan de mottenbakken en 2 boven de lakens, deden de rest van het werk.

Bij het nachtvlinders is er steeds heel wat bijvangst: vliegen, muggen, wantsen, kevers, cicaden, sprinkhanen, wespen en andere gevleugelde fauna zorgen voor

randanimatie al maakten de muggen het hier toch wat bont!

De vele controlerondes op de lakens, de boomstammen en rond de lampen deden de teller hoge toppen scheren. Samen met de zuidelijke, warme winden hoopten we op trekvlinders die het wat noordelijker gingen opzoeken. Een bont allegaartje aan vlinders met vaak kleurrijke benamingen verzamelde zich rond de lichtpunten. Wat te denken van het zalmkleurig knoopvlekje, basterdwederikpeulmot, wolfspootoogklepmot, kadeni- stofuil, witlijntandvlinder, vuursteenvlinder, vlekzandvleugeltje, de zeldzame gevlekte zeggemineermot, dof smalsnuitje en de dwarsstreephaakbladroller?

Het hoeft geen betoog dat het zelfs de doorwinterde nachtvlinderaar enige hoofdbrekens bezorgt om keer op keer voor de dag te komen met de juiste benaming. Met vlotjes meer dan 2.200 soorten nachtvlinders die je in België kan waarnemen, moet je als nachtvlindernaambederker noodgedwongen uit het vaatje, op de onderste plank rechts, toverachtige benamingen putten.

Wat opviel, was de verscheidenheid aan 'riet'soorten, zoals de gele prachtrietmot, smalvleugelrietboorder, zwarte prachtrietmot, rietsnuitmot, geelbruine rietboorder, gele duinrietboorder, gestreepte rietuil, gele rietboorder enzovoort. Bent u nog mee?

Op de lijst van gewenste 'moeras'soorten liet de zeldzame moeras-wuil zich helaas niet klissen, maar met grofweg 200 soorten morden we niet!

Met deze sessie lichtte de Maaienhoek weer een tipje van haar mottensluis. Hopelijk kunnen we er de volgende jaren nog terecht om de nachtvlindercatalogus van dit feeëriek plekje met zicht op de machtige Schelde, nog verder aan te dikken.

Twee maanden later en – in nachtvlindervlucht – 7 km ten zuidoosten van de meanders van de Maeyebek, vormde het natuurgebied Kleiputten Terhagen eens te meer het kleig podium voor wellicht, het sluitstuk van het vangstdrieluik van dit jaar.

Op 18 augustus maakte een belachelijk uitzinnige nachtvlindermodus zich automatisch van ons meester nadat één van

Nachtvlinders spotten op witte lakens en in lichtbakken

Eierkartons vol met nachtvlinders

de vele leerlingen van Armand Pien ons had toegefluisterd dat het kwikstaafje niet zou emigreren naar een ongezellig plekje ergens onder het 20°C-punt.

Vier lichtbakken, vier nachtvlinderaars, drie beschenen lakens, acht ogen, vijftig potjes en duizenden nachtvinders in het zwarte, uitgestrekte universum boven onze hoofden: een geweldige 'kaboem' stond in de sterren gebeiteld nog voor we geïnstalleerd waren!

Echt fascinerend om vast te stellen dat de menukaart aan nachtvinders, drie maanden na het vorige kleiputevenement, geheel was hertekend. We determineerden minstens 50 nieuwe soorten voor het gebied. Opvallend was het moment waarop de buiendreiging, met uiteindelijk wat gedruipel toenam en plotseling tientallen trekvlinders, voornamelijk gamma-uilen, werden aangetrokken door de lampen. Frappant waren ook de twee windepijlstaarten die door het licht werden aangetrokken maar uiteindelijk niet in de nachtvlinderbak belandden. Dit gold ook voor een prachtige grote beer die een minuutje voor chaos zorgde maar vervolgens spoorloos onder de lakens verdween.

Zulks onderstreept de noodzaak tot waakzaamheid en het ondernemen van diverse controlerondes. De windepijlstaart, die snelheden haalt tot 50km/u, trekt jaarlijks vanuit het Middellandse Zeegebied en zelfs van uit Noord-Afrika, enkele duizenden kilometers tot bij ons. Heuse trekvlinders dus!

Heel apart waren de zogenaamde steltmotten die zeer hoog op de voorpoten staan maar vaak moeilijk te determineren zijn en bijgevolg als 'steltmot onbekend' worden weggeschreven.

Zoals bij vele insecten kan een sluitende determinatie pas volgen na een microscopisch/genitaliënonderzoek. We noteerden onder meer de witteberken-, eiken-, azalea-, goudvlek- en wilgensteltmot.

Verder meer dan 30 ook dag-actieve Spaanse vlaggen, vroeger zeldzaam nu zeer gewoon, een slakrups, waarvan de rups gelijkt op en zich verplaatst als een slak, enkele onbesmettelijke gewone coronamotjes, een fraaie gegolfde lichtmot, een pinguïntje, de nachtvlinder! En nog veel meer.

Zeker tot een volgende slapeloze nacht en, voor de enthousiastelingen:

Natuurpunt organiseert elke zomer talloze nachtvindertochten. Zeker een aanrader!

Tekst en foto's: Wouter Van Assche

Geelschouderspanner

Windepijlstaart

Grote appelbladroller

Kleine hermelijnvlinder

Zilveren groenuil

Wandeltip: WELKOM IN DE VALLEI VAN DE BOVENVLIED

Schelle - Hemiksem

De Bovenvliet kronkelt hier nog steeds prachtig door het landschap, met enkele weergaloze meanders die bochten maken van 180°, ooit waren het er meer, maar wat er rest kan ons best wel betoveren. Dit is het biotoop van prachtige kleurvogels zoals grote gele kwik en ijsvogel. Boven het snelstromend riviertje fladderen wondermooie weidebeekjuffers. Ook de bever heeft het gebied ontdekt, met wat geluk zie je wel enkele glijsoren van deze prachtige dieren langs de steile oevers.

1. Een spiksplinternieuw combi- wandelfietspad, gecombineerd met mooie wandelbruggen onder de spoorweg en over de Bovenvliet nodigen uit voor een leuke wandeling langs en over de Bovenvliet, het Kerkeneindebos en het open landschap van het Zinkval en de Boerenhoek. Op oude kaarten is te zien, dat de Bovenvliet ook hier ooit door het landschap heeft gekronkeld, over een lengte van ongeveer 500 meter werd de Bovenvliet rechtgetrokken.

2. Vanop de dijk van de Bovenvliet kijk je naar het open landschap met enkele kleine landschapselementen, voornamelijk bomenrijen en knotbomen. Hazen en konijnen zijn hier het jaar rond aanwezig, tijdens de herfst- en wintermaanden ook overwinterende wulpen. Prachtige steltlopers en onmiskenbaar met de lange omlaag gebogen snavel. Hun jodelend geluid is erg kenmerkend en wie het eenmaal gehoord heeft zal het niet snel vergeten. Met wat geluk spot je ook nog enkele jagende boerenzwaluwen. Midden oktober zijn de meesten al vertrokken naar de overwinteringsgebieden in Zuidelijk Afrika. Elk jaar opnieuw gaan we op stap om het aantal bewoonde nesten te tellen en we zijn bijzonder blij dat de aantallen hier op een mooi niveau blijven.

3. In een populier aan de overkant van de Bovenvliet hebben we een nestkast voor torenvalken geplaatst, dit jaar goed voor een geslaagd broedgeval met 5 jongen. Een paar boomvalken kiest meestal voor een broedplaats in de rij populieren. Boomvalken zijn zomervogels en inmiddels zijn ze weer vertrokken naar de overwinteringsgebieden in Afrika. Tijdens de lente- en zomermaanden zorgen beide valkensoorten voor een mooi natuurspektakel. Torenvalken door al biddend een muis van de bodem weg te graaien en boomvalken zijn gespecialiseerd in het vangen van vliegende prooien voornamelijk insecten, zoals libellen en ook kleine vogels, zoals zwaluwen.

4. De percelen tussen het wandelpad en de Bovenvliet in het Laag Kerkeneindebos zijn deels eigendom van het bedrijf Wolf Oil en werden onlangs in beheer gegeven aan Natuurpunt. Samen met het Cleydaelbos op de grens van Hemiksem en Aartselaar is het een restant van wat ooit een gigantisch bos was dat zich uitstreckte van Niel tot in Wilrijk. Een bos waarin wolvenjagers uit het Waasland in de 16de eeuw op wolven kwamen jagen en daarvoor een premie ontvingen per gedood dier. In de bossen tussen Schelle, Reet en Rumst werden daarbij 10-tallen wolven gevangen en gedood.

5. Het smalle brugje over de Bovenvliet toont een mooi beeld van het riviertje. Tijdens de lente- en zomermaanden is dit een prima plek om weidebeekjuffers te spotten. Misschien lukt het ook nog op een mooie herfstdag. Met een beetje verbeelding kan je in weidebeekjuffers wel elfjes ontdekken, het zijn dan ook prachtige en sierlijke juffers. Vooral de mannetjes vallen erg op met hun brede metaalachtige en donkergroene kleuren in de vleugels, met daarop een grote donkere stip. Weidebeekjuffers hebben het vele jaren erg moeilijk gehad, door de barslechte waterkwaliteit van beken en rivieren, gelukkig gaat het nu weer beter.

6. Mits je wat tijd over hebt, kan je de wandeling uitbreiden richting het Cleydaelbos. Je wandelt er langs rietvelden en door eeuwenoude zomereikenbossen. Vlinderpaden zorgen ervoor dat je er zonder natte voeten kan doorwandelen.

7. Het open landschap van het Zinkval nodigt uit om rond te kijken, dit is het jachtgebied van de steenuil, kerkuil en torenvalk. Koestersoorten waarvoor we volop in de weer zijn door het plaatsen en onderhouden van nestkasten. Mits je goed kijkt, ontdek je beslist enkele nestkasten voor steenuil en torenvalk, nestkasten voor kerkuilen worden bij voorkeur in een gebouw geplaatst. Ongetwijfeld cirkelen er nu ook enkele buizerds in de lucht. Met mooi weer maken ze volop gebruik van opstijgende warme luchten om op termiek rondjes in de lucht te glijden. De buizerds die hier broeden, blijven hier ook in de winter, de doortrekkers zijn vogels die in Scandinavië broeden. Deze vogels overwinteren in het zuiden en zuidwesten van Europa. Tot eind oktober kan je doortrekkende buizerds bekijken, soms in groepen van tientallen vogels. De koeienstallen van de boerderij aan je rechterkant zijn een toplocatie voor boerenzwaluwen, elk jaar tellen we er een 10-tal broedpaartjes.

8. Links van het pad kijk je naar plukboerderij Zinkval, een bijzonder mooi project, opgestart door mensen die menen dat het de hoogste tijd is om opnieuw in balans met de natuur te gaan leven door

Wulp – foto: Luc Meert

Lengte: 5,3 km

Start :

Kerkplein, Fabiolalaan/Hamerstraat
Schelle

Parking

Kerkplein, in GPS Hamerstraat 7-9
ingeven.

Toegankelijkheid

Het hele jaar door, in een regenperiode kan het pad vanaf het Zinkval richting Bovenvliet erg modderig zijn. Goede wandelschoenen zijn een aanrader.

Openbaar vervoer

De Lijn: lijnen 290 en 295 halte Schelle
Kerk

Horeca

Brasserie Scherpenstein en café dorps-
centrum Schelle

Info :

- www.plukboerderijzinkval.be,
plukboerderij@gmail.com
- www.forestree.com,
info@forestree.be
- www.natuurpunt.be/rupestreek,
info@natuurpuntrupestreek.be

de productie en de verdeling van ons voedsel in eigen handen te nemen.

9. Hier kijk je eveneens naar een opmerkelijk project: voormalige maïsackers worden hier omgetoverd tot hoogstamboomgaarden. Of dode akkers worden opnieuw levende natuur. Het maakt deel uit van het Forestree-project, een kleinschalige gemengde bioboerderij, waarbij lokaal, eerlijkheid en natuurlijkheid de basisprincipes vormen. Vorig jaar hebben we een kerkuilnestkast tegen de wand van de houten schuur geplaatst, dit jaar goed voor een eerste geslaagd broedgeval met 4 jongen.

10. Een aarden pad vol met kuilen en greppels leidt je naar dit pioniersbos aan de zuidelijke oevers van de Bovenvliet en zorgt voor een bijzonder mooi beeld op het riviertje en op het Laag Kerkeneindebos aan de andere oever. Dit is de plek om uit te kijken naar ijsvogel en grote gele kwik, of naar glijsporen van bever. Smalle modderige stroken van de oever naar het water. Bevers gebruiken ze om aan land te kruipen of om omgekeerd van de oever in het water te glijden.

Ransuil broedt opnieuw in het Niels Broek

Na een jaartje onderbreking mochten we opnieuw een broedpaartje ransuilen verwelkomen in het Niels Broek. Vorig jaar verkoos het ransuilenpaartje een uitstapje naar de overkant van de Rupel.

Wanneer ransuilen ergens nestelen en de jongen enkele weken oud zijn laten die dat ook merken. Ze hebben honger en hun bedelroep is goed te horen, het geluid draagt immers ver. Bovendien roepen jonge ransuilen graag tijdens de avond en de nacht, wanneer andere vogels al stiller zijn. Ransuilenjongen groeien snel en na een 3-tal weken verlaten ze het nest, goed vliegen kunnen ze dan nog niet, maar gaandeweg leren ze dat. Tot die tijd klimmen ze rond in de boom waar het nest is. Op 2 andere plekken werd de bedelroep van jonge ransuilen eveneens gehoord, onder meer in het Stuyvenbergbos en langs de Lazarusstraat in Rumst.

Ransuil in het Niels Broek – foto: David Van den Broeck

Gierzwaluwen gespot in kunstnesten scholen Doelhagen en Sleutelhof

In de periode 2010/2014 waren we volop in de weer met het plaatsen van kunstnesten voor gierzwaluwen.

Meer dan 100 nestkasten hebben we geplaatst, telkens in samenwerking met Regionaal Landschap Rivierenland en meestal dankzij de hulp van de plaatselijke brandweer. Op sommige locaties konden we gebruik maken van een stelling die tegen het gebouw stond. De hoop was bijzonder groot dat die nestkasten snel bewoond zouden worden, en we op die manier de gierzwaluwen konden helpen. Want door het renoveren van huizen, scholen en andere gebouwen verdwenen en verdwijnen nog steeds vele broedplaatsen. En kunstnesten zouden dus een goed alternatief zijn als potentiële broedplaats.

Maar het liep helemaal anders, enkel in een 10-tal nestkasten, die we achter de muurgaten van de 4 torenuurwerken van de H.Hartkerk in Boom hadden geplaatst, konden we achteraf met zekerheid vaststellen dat ze bewoond werden door gierzwaluwen.

Elke lente en zomer fietsten we meerdere keren langs de locaties waar nestkasten hingen, en speurden er naar sporen van bewoning. Bij sommige nestkasten was er wel een vermoeden dat er bewoning was, maar waren het gierzwaluwen of waren het spreeuwen? Maar nu, bijna 10 jaar later konden we op 5 juli voor het eerst vaststellen dat 8 kunstnesten die op 27 mei 2013 onder de dakgoten van de scholen Sleutelhof en Ter Doelhagen in Rumst werden geplaatst, allemaal bewoond zijn door gierzwaluwen.

Gierzwaluwen zijn een aparte soort in de vogelwereld. Slapen, eten en paren, dan doen ze allemaal in de lucht. Enkel om te broeden komen ze aan land, of beter nog in een holte in een muur of onder een dakgoot.

Gierzwaluw – foto: Luc Meert

Mooi weerzien met lepelaar UX/UX

Vrijdag 21 juli stond er voor het eerst dit jaar weer een groepje lepelaars op het Noordelijk eiland, met daarbij één lepelaar met kleurringen. De lepelaars liepen kriskras door elkaar, met hun poten diep in het water. Het was dus niet makkelijk om de code van de ringen af te lezen, maar op een bepaald moment lukte het toch en het was warempel lepelaar UX/UX.

Lepelaar UX/UX is inmiddels 20 jaar oud, op 13 juni 2003 werd deze lepelaar geringd als juveniele vogel in de broedkolonie aan het Markiezaat bij Bergen-op-Zoom. Daarna 3 jaar niets meer, tot 8 mei 2006, toen de vogel in de Scherpenissepolder op Tholen werd gezien. In augustus 2008 werd de vogel opnieuw gezien in het Markiezaat bij Bergen-op-Zoom en in maart 2009 zat de

Lepelaar UX/UX – foto: Pieter Van den Cruyce

lepelaar aan de Ria Gernika in Noord-Spanje.

In april 2009 was lepelaar UX/UX broedvogel op Schiermonnikoog. Daarna 3 jaar geen nieuws, tot de vogel in 2012 in de Biesbosch en aan het Markiezaat werd gezien. Op 18 januari 2014 zat lepelaar UX/UX opnieuw als overwinteraar aan de Banc d'Arguin in Mauritanië en zo gaat het maar door tot september 2015 en juli 2016 toen de vogel werd waargenomen in Doelpolder Noord. Op 30 januari 2017 zat de lepelaar opnieuw aan de Banc d'Arguin in Mauritanië. In juli 2018 werd de vogel waargenomen in Doelpolder Noord, net zoals op 30 juni 2019. Op 16 juli 2022 en ook de dagen daarna zat lepelaar UX/UX opnieuw op het Noordelijk eiland, en nu dus opnieuw.

Braamparemoervlinder in Schelse tuin

Maandag 10 juli kon Kris De Keersmaecker een braamparemoervlinder in zijn tuin spotten. Het is een soort die volop profiteert van de klimaatverandering. De voorbije 40 jaar slaagde de vlinder erin om van de zuidelijke helft van Frankrijk via de Gaume en de Moezelstreek zo'n 500 km noordwaarts op te schuiven.

De tropische temperaturen van de afgelopen maanden zijn mogelijk een duwtje in de rug geweest voor de sprong naar het meest noordelijke verspreidingspunt tot nu toe, de Antwerpse Kempen.

De eerste Belgische waarneming van de soort gebeurde in 2006, in de Gaume. Intussen komt de soort verspreid over het zuidelijk landsdeel voor. Volgens de klimaatmodellen zou tegen 2050 het hele gebied ten zuiden van de grote rivieren in Nederland qua klimaat geschikt moeten zijn voor deze vlinder.

Aangezien bramen, de belangrijkste waardplanten voor de soort, er ook veel voorkomen, lijkt niets een vaste vestiging nog in de weg te staan.

De braamparemoervlinder heeft een luipaardmotief met oranje en donker bruine stippen en is iets forser dan de purperstrepparemoer. Op de onderkant van de achtervleugel is een paarsbruine kleur die ongeveer de helft van de vleugel bedekt. Op de bovenkant van de achtervleugel staan vrijstaande bruine vlekken langs de buitenrand. De voorvleugels van de braamparemoervlinder hebben ronde vleugeltoppen. De soort overwintert als ei. In de lente vliegen de vlinders uit. De vliegtijd duurt nog tot midden augustus.

Tekst: Erik De Keersmaecker - Wim Veraghtert, Natuurpunt Studie

Braamparemoervlinder – foto: Kris De Keersmaecker

Opnieuw formidabel broedsucces voor oeverzwaluwen in de Kleiputten Terhagen

De voorbije maanden woonde er opnieuw een grote kolonie oeverzwaluwen in de Kleiputten Terhagen, met 376 getelde nesten zelfs één van de grootste kolonies in de Lage Landen.

In tegenstelling tot de andere zwaluwensoorten zoeken oeverzwaluwen niet het gezelschap van de mens op.

Hoge, steile en onbegroeide wanden zijn een absolute voorwaarde voor de oeverzwaluw om tot broeden te komen. In die wanden schrapen ze met hun snavel een gang uit met een diepte van ruim een halve meter.

Bij gebrek aan natuurlijke oeverwanden langs rivieren zijn oeverzwaluwen elk jaar opnieuw afhankelijk van tijdelijke wanden, in de Rupelstreek voornamelijk steile wanden van oude of nieuw gegraven kleiputten.

In 2019 streek de kolonie voor het eerst neer in een oude kleiput langs het Keibrekerspadij en sindsdien gaat het aantal broedparen er elk jaar in stijgende lijn. De steile wanden in die oude kleiput zijn dan ook ideaal voor een geslaagde broedperiode, ze zijn praktisch loodrecht en de nestgangen zijn onbereikbaar voor predatoren. Bovendien vormen de oude baggerijvers in het natuurgebied Kleiputten Terhagen een ideaal jachtgebied voor de oeverzwaluwen.

Net zoals de andere zwaluwensoorten zijn het trekvogels die in Afrika overwinteren. De meeste oeverzwaluwen zijn inmiddels op weg naar de overwinteringsgebieden in zuidwest Afrika. Dat doen ze in groepen die soms erg groot kunnen zijn. Samen trekken is immers veel veiliger dan alleen.

Hoeveel oeverzwaluwen we volgend jaar gaan terugzien hangt voornamelijk af van de hoeveelheid neerslag die er valt in de westelijke Sahel, waar ze tijdens de najaar- en opnieuw tijdens de voorjaartrek doorvliegen.

Hoe groter de hoeveelheid neerslag er valt in de periode maart-oktober, voorafgaand aan de winter, hoe groter de populatie tijdens het volgende broedseizoen.

Oeverzwaluw – foto: Luc Meert

“Algemene broedvogel”, zo luidt de zevende druk van de Prisma Vogelgids van J.E. Sluimers uit 1974. “Ernstig bedreigd” lees ik op de website van Natuurpunt. Gelukkig heeft Sluimers het over de “Tortelduif” terwijl Natuurpunt de “Zomertortel” podiumruimte geeft. Een andere soort dus! Was het maar waar ...

Alsof ze klassikaal verongelukken op een zwarte piste of als lemmingen doodgemoedereerd van een klif duikelen. Een decimering van de populatie bij ons, maar ook bij onze noorderburen en onze Britse vrienden. Vlaanderen telt nog een angstwekkende 150 à 200 broedparen tegenover 19.000 paren in de ‘seventies’. “Watskeburt?”, vroeg de Jeugd van Tegenwoordig zich in 2005 al af. Awel van alles!

Habitatverlies in de broedgebieden en in de overwinteringsgebieden, ten zuiden van Sahara en de illegale jacht zijn de hoofdaders. Zijn verder van invloed: ziekte, nl. een parasiet *Trichomonas gallinae*, die ontstekingen veroorzaakt waardoor de vogels niet meer kunnen eten of drinken, de gevoeligheid voor de ziekte varieert bij elke vogel, concurrentie, voornamelijk van houtduiven, klimaatverandering, vergiftiging via bestrijdingsmiddelen, maar ook predatie.

De vrije val van de tortelduif heeft de EU in de pen doen kruipen: een lijvig actieplan van 141 pagina’s rolde in 2018 spinnend gelijk een zomertortel uit een moeë printer. Boordevol studies, prima ideeën, doelstellingen voor een populatieherstel in de EU tegen 2028. Een vod papier.

En op het terrein? Wat het afschot betreft, bepaalt de Europese Vogelrichtlijn dat in 10 lidstaten op onze mooiste duif mag worden gevuurd op voorwaarde dat de jacht de instandhoudingsinspanningen niet hypothekeert.

Gevolg hiervan is dat de jachtlobby in die 10 landen flink investeert in de bescherming van geschikte habitats waardoor de plaatselijke populatie niet bedreigd wordt en de jagers onder elkaars duiven mogen blijven schieten. Sinds 2021 werd via een ‘Adaptive Harvest Management Programme’ wel ‘aanbevolen’ niet te vuren in de westelijke route (Frankrijk/Spanje) en 50% minder raak te schieten in de oostelijke route (Balkan + Malta + Cyprus). Besluit van het tweede, meest recente rapport, gekoppeld aan dit programma, is dat populatiegroei hand in hand kan gaan met een lage bejagingsdruk, aldus de EU, nu habitatverlies de voornaamste oorzaak is

van de achteruitgang.

Habitatverlies is dus oorzaak nummer 1! In Vlaanderen werd alvast een soortenbeschermingsprogramma uitgetypt dat je op de volgende website kan nalezen: <https://natuurenbos.vlaanderen.be/dieren-en-planten/soortenbescherming/lijst-van-alle-sbps#toc-zomertortel> Hierin zet Vlaanderen primordiaal in op het herstel van geschikte broed- en foerageergebieden. Denk hierbij aan de creatie en instandhouding van hagen en houtkanten en het correcte beheer ervan, het inrichten van kruidenrijke percelen met de juiste mix van planten als voedselbron binnen een paar honderd meter van de nestplaats. Ook niet-chemische onkruidverdelging, het stoppen van verharding van paden en meer ruigtes kunnen helpen.

De volgende websites voeren je mee doorheen een hele schare aan Nederlandse en Britse projecten:

<https://www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/onze-boerenlandvogels/kerngebieden-en-projecten/operatie-zomertortel1> - <https://www.operationturtledove.org/>

Op laatstgenoemde site kan je kennis nemen van een Brits initiatief waarbij zomertortels sinds 2012 worden uitgerust met transmitters. Hieruit bleek dat ook predatie in de eigen broedgebieden een voornamelijk mortaliteitsoorzaak was! Dergelijke projecten kunnen ons dus een schat aan kennis opleveren over de precieze plek waar het schoentje knelt.

Habitatverlies en jachtdruk in de broedgebieden is één. De zomertortel brengt

echter maar 1/3 van haar tijd door in haar West-Europese buitenverblijf. Jachtdruk, droogte, verstoring, voedselgebrek enz. in de overwinteringsgebieden en op de migratiestops zijn minstens zo problematisch.

Feit is dat de Keizer van Europa daar niets te zeggen heeft. En ja, internationale samenwerking is er heus wel maar aanzienlijke regulering en handhaving in die gebieden trefzeker terug te brengen is tot een vertelling met als protagonist een dweil en een kraan, blijft een herstel naar de dichtheden van de jaren ‘70 in onze contreien volslagen utopisch.

De gebraden duiven vliegen niemand in de mond, luidt het spreekwoord. Enig populatieherstel zal dus hard labeur worden met de nadruk op biotoopherstel en gecontroleerde jachtdruk. Dit laatste kan volgens de EU dan wel hand in hand gaan met een populatietoename; een afwezige jachtdruk, met behoud van de overige initiatieven lijkt me ook niet verkeerd of ondervindt mijn boerenverstand wat hinder van de septemberhitte bij het schrijven van dit artikel?

Mocht het allemaal niet baten, hier toch een weergave van de beschrijving door Sluimers van de zangstem van onze zomertortel voor zij die het nimmer hoorden: “Geluid: Een zacht, eentonig spinnend ‘roer-r-r’ in de broedtijd. Daarbuiten zwijgzaam, soms ‘toer’.

Hopelijk vangen ze met onze zomertortel niet te veel toeren meer aan...

Filmvoorstelling WOLF

Woensdag 17 januari 2024

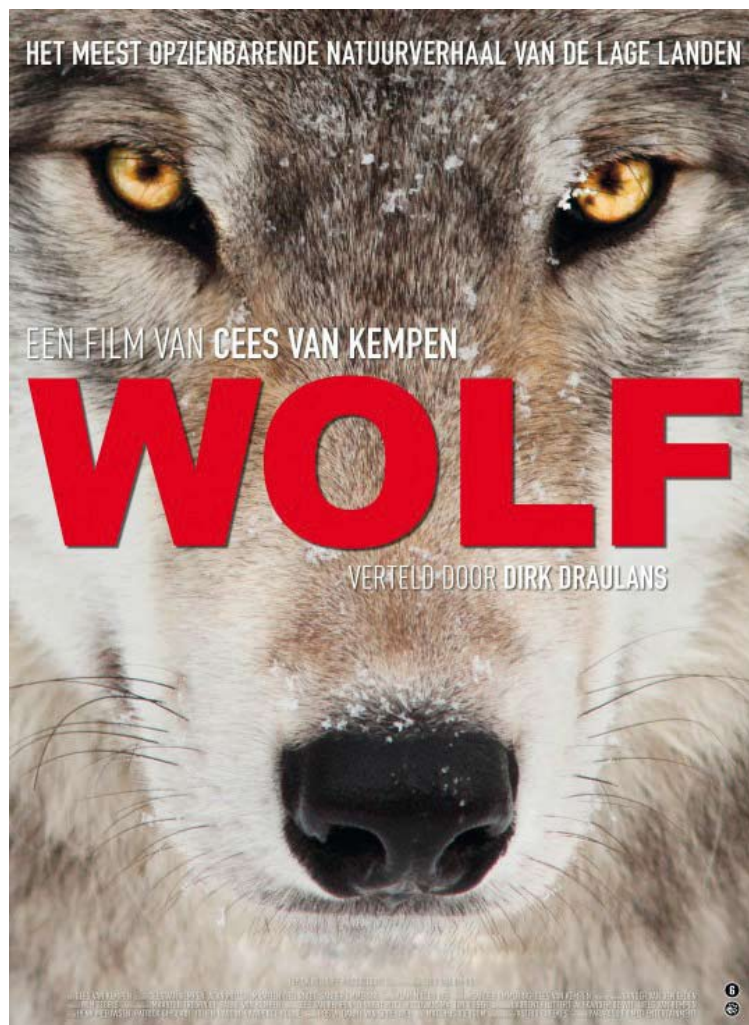
Cultureel Centrum 't Aambeeld, Aartselaar

**In aanwezigheid van
filmregisseur Cees van Kempen
en Jan Loos van Welkom Wolf!**

Na een lange afwezigheid is de wolf terug in Nederland en België. Vanuit het oosten van Duitsland vonden zwervende wolven langzaam de weg westwaarts, om uiteindelijk ook weer Nederland en België te bereiken. Tegelijk rukten Frans-Italiaanse wolven op vanuit het zuiden. In 2015 arriveerde de wolf in Nederland, in 2016 in België. Sinds 2019 is er voortplanting in beide landen.

Natuurfilmer Cees van Kempen volgde bijna vier jaar lang verschillende wolvenfamilies, voornamelijk in Duitsland. Het is geen sinecure om de schuwe roofdieren voor de lens te krijgen, maar de aanhouder wint. Uiteindelijk wist Cees van Kempen de dieren te filmen in alle levensstadia. Daaruit puurde hij het verhaal van Scout, een wolf die opgroeit in Oost-Duitsland en uiteindelijk de lange reis naar Nederland maakt.

Een opzienbarende natuurfilm die jong en oud zal aanspreken! Met de stem van Dirk Draulans.

De film wordt ingeleid door regisseur Cees van Kempen.

Na de filmvertoning zullen zowel de regisseur als Jan Loos van Welkom Wolf de vragen uit het publiek beantwoorden.

Extraatje: de regisseur zal zijn beroemde camouflage-act tonen!

Praktisch:

- Cultureel Centrum 't Aambeeld, della Faillelaan 34 Aartselaar
- Woensdag 17 januari 2024
- Deuren: 19 u
- Filmvoorstelling: 19.30 u
- Vrije zit
- Einde ca. 22 u – Foyer geopend tot ca 23 u

Tickets zijn verkrijgbaar aan 12 euro aan de balie van het CC tijdens de openingsuren
of via de webshop: bit.ly/filmwolf of via naaststaande QR-code.

Kortingstarief: 10 euro voor leden Natuurpunt - Gezinsbond - VELT

De vertoning van deze prachtige natuurfilm is een samenwerking tussen Natuurpunt Aartselaar, Gezinsbond Aartselaar en VELT Zuid-Antwerpen.

13.10

Chalet De Hamer

HERKEN DE NATUUR IN ÉÉN KLIK

Dag iedereen! Heb je al vaak een beestje of een plant gezien waarvan je wilt weten wat het is, maar het je maar niet lukt te vinden hoe? Is het iets zeldzaam? Is het iets giftig? Toch geen plaag binnenkort in mijn huis?!

Vrees niet: Obsidentify is hier om je te helpen! Deze app, met als slogan "Herken de natuur in één klik!", is gemaakt om op foto's van een wild dier of wilde plant te herkennen welke soort het is. Aan de hand van een grote database op o.a. Waarnemingen.be en artificiële intelligentie, zal de app je onmiddellijk kunnen zeggen welke soort je hebt gefotografeerd. Je krijgt meer info, zoals de beschrijving, habitat en voorkomen, en of ze zeldzaam zijn of niet. Je kan deze waarneming dan ook opslaan en zo aan deze database bijdragen - die ook heel waardevol is voor de wetenschap! Inderdaad - via Obsidentify draag jij mee aan de kennis van onze natuur! Bovendien zijn er veel extra functies, zoals de 'Challenges', waar je in uitdagingen met vrienden en familie tegen elkaar op om zoveel mogelijk soorten van een bepaald thema te fotograferen & op te slaan binnen een beperkte tijd!

En daar houdt het nog niet op... Klinkt het al leuk? Ik - Astrid, een afgestudeerde biologe - zal je alles vertellen en tonen wat je nodig hebt om alles uit deze super handige app te halen. Op het programma staat een korte introductie over hoe de app werkt en hoe je bijdraagt aan de kennis van onze natuur, gevolgd door een hoop tips en tricks in hoe je zo goed mogelijke foto's neemt en opslaat. Dit doen we aan de hand met foto's maar ook echte exemplaren van planten en dieren, zodat iedereen het goed onder de knie krijgt tegen het einde van de avond.

Iedereen, jong en oud, is welkom!

Neem zeker je smartphone/tablet/toestel mee met de app Obsidentify geïnstalleerd! En heb je zelf iets gevonden, of iets op een foto, waarvan je graag wilt weten wat het is? Stuur het mij via mail door of neem het mee op de avond zelf, zodat we ter plaatse kunnen achterhalen wat het is!

vrijdag 13 oktober, van 20u tot ca. 22u

Afspraak in Chalet de Hamer, della Faillelaan 21, 2630 Aartselaar. Verwachte duur: 1.5 à 2u. **Inschrijven:** astrid.lamens@hotmail.com of SMS/Whatsapp: 0470 92 52 97. Kosten: €4/persoon: deelname en een drankje inbegrepen. Ter plaatse te betalen.

14.10

De Reukens

NATUURWERKDAG

Vandaag gaan we natuurwerken verrichten in natuurgebied de Reukens.

De Reukens wordt beheerd door het Agentschap Natuur en Bos (ANB). Maar kleine taken blijven soms wegens personeelsgebrek liggen. Hier kan vrijwilligerswerk soelaas bieden. Op deze wijze voelen we ons ook meer verbonden met de natuur in onze eigen gemeente.

zaterdag 14 oktober, van 9.30 u tot 12.30 u

Afspraak aan de picknicktafel langs het Reukenspad. We zullen o.a. wilgenopslag verwijderen, ...

Breng zeker werkhandschoenen mee en mogelijk ook een kleine boom- of handzaag, een bijltje of kapmes en een snoei- of takkenschaar. We sluiten af om 12.30 u met een lekkere kom soep.

We organiseren deze werkdag i.s.m. VELD.

Graag uw deelname melden ten laatste 12 oktober (ifv de catering) aan

Luk Smets 0477 66 94 32

luk.smets@telenet.be

27.10

AquaFin - Cleydaellaan

BEZOEK AAN HET WATERZUIVERINGS-STATION AQUAFIN

"PROPER WATER VOOR MENS EN DIER!" Dit is de slogan van AquaFin. Wat houdt dit in? Hoe doen ze dat? Hoeveel kost dat? Wat is AquaFin eigenlijk? Op al deze (en nog meer) vragen krijg je een antwoord tijdens de rondleiding die AquaFin voorziet voor Natuurpunt Aartselaar. Gezien het succes van een eerdere rondleiding plannen we dit bezoek nogmaals in.

vrijdag 27 oktober, van 10 u tot 12 u

De rondleiding is gratis maar **inschrijven is nodig**, want er mogen slechts 25 personen deelnemen. Er snel bij zijn is dus de boodschap.

Gids en inschrijven bij Ronny Verelst, ronnyverelst@telenet.be met opgave van de naam van de deelnemer(s). De rondleiding wordt gegeven op het waterzuiveringsstation met ingang via de Cleydaellaan.

Meebrengen: een fluohesje en stevig schoeisel!

Ter plaatse worden veiligheids-over-schoenen voorzien. Ook een veiligheids-helm is verplicht en wordt ter plaatse voorzien.

28.10

De Reukens

DE BOSWACHTER VERTELT IN DE REUKENS

Waar mag je wandelen in De Reukens? Komen er nog extra wandelwegen? Waarom worden er bomen gekapt? Wat is de bedoeling van de uitgegraven delen/poelen nabij de Halfstraat? Wat zijn "De Raafkens"? Welke delen van De Reukens zijn eigendom van ANB/ gemeente of van de provincie? Komt er nog uitbreiding van het speelbos? Komen er schapen of andere dieren in het gebied?

Deze vragen en allicht nog zoveel meer worden vandaag beantwoord door boswachter Wouter Huygens van ANB (Agentschap voor Natuur en Bos). Wouter wandelt met geïnteresseerde burgers doorheen het natuurgebied en zal heel veel nuttige informatie geven over de doelstellingen bij het beheer van de Reukens en de toegankelijkheid.

zaterdag 28 oktober, van 10 u tot 12.30 u

Maximum 30 mensen kunnen deelnemen en dienen zich **in te schrijven bij luk.smets@telenet.be**. De wandeling is gratis. We verwachten een ruime belangstelling. Wacht dus niet te lang met inschrijven!

Afspraak om 10 u aan het infobord op de Langlaarsteeweg (naast huisnummer 141). Parkeren kan in de naastgelegen straat Oeyvaersbosch. Einde ca 12.30 u.

Waterdicht schoeisel tijdens of na regenweer.

Als de wandeling volgeboekt is, zal er ook een wandeling van 14 u tot 16.30 u voorzien worden.

De wandeling wordt mee ondersteund door de Milieuraad en door Hans Cops, Aartselaars Schepen van Leefmilieu.

12.11

Zinkvalstraat

"ADOpteER EEN BERM" – ZWERFVUIL OPRUIMACTIE

De Milieuraad van Aartselaar startte in 2010 met de actie "Adopteer een berm".

Natuurpunt Aartselaar sprong natuurlijk op de kar en nam de berm langs de Cleydaellaan en de Zinkval als actiegebied.

In de voorbije jaren hebben de vrijwilligers van Natuurpunt Aartselaar al enkele honderden zwerfvuilniszakken gevuld.

Telkens weer opnieuw liggen de bermen er vervuild bij en dus is en blijft deze actie broodnodig indien we onze gemeente zuiver willen houden...

Daarom roepen wij iedereen op om mee te komen helpen bij onze zwerfvuilactie...!!!

zondag 12 november, van 10u tot 11.30u

Afspraak op de parking aan Zinkval. Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden.

Meer info bij Ronny Verelst
ronnyverelst@telenet.be
0475/58 55 70

24.11 en 25.11

Technisch Centrum, Oudestraat

BEHAAG NATUURLIJK 2023

Samenstellen en bedelen van plantpakketten

Met het samenstellen en de bedeling van de plantpakketten en knotwilgpoten sluiten we de haagplantcampagne Behaag...Natuurlijk 2023 af.

Heb je enkele uurtjes vrij om een handje toe te steken bij het samenstellen van de plantpakketten? Dan ben je meer dan welkom op vrijdag 24 november van 16 u tot 18 u in het Technisch Centrum, Oudestraat, 8 Aartselaar.

Of wil je de plantpakketten helpen bedelen aan de klanten? Traditiegetrouw stellen we een kleine verkoopstand op en bieden we de klanten een gratis drankje aan. Dus hulp is zeker welkom! Kom dan van 10 u tot 12 u naar dezelfde afspraakplaats.

Meld je aanwezigheid vooraf aan Luk Smets

luk.smets@telenet.be - 0477 66 94 32

Voor kinderen,
ouders of
grootouders

22.11

Jeugdhuis De Leonaar

VOGELKASTJES MAKEN

Heb je een tuin? En zie je daar wel eens vogeltjes rondvliegen? Meesjes bijvoorbeeld.

Zij komen in je tuin op zoek naar veiligheid, voedsel en een broedplekje. En daar kan jij hen bij helpen.

Hoe? Door een vogelkastje te knutselen voor een koolmees of een pimpelmees. En natuurlijk mag jij je zelfgemaakt vogelkastje mee naar huis nemen.

En hang het zeker dadelijk op, want in de winter is zo een kastje ook een heerlijk warme schuilplaats.

woensdag 22 november, van 14 u tot 16 u

Afspraak om 14 u in Jeugdhuis De Leonaar op het Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat 204 Aartselaar. Einde voorzien om 16 u.

20 kinderen tussen 6 en 12 jaar kunnen komen knutselen samen met opa, oma, papa of mama.

Jan en Ronny zijn de meester-knutselaars die jou zullen helpen bij het maken van je vogelkastje.

Inschrijven bij Jan Eulaers,
jan.eulaers@icloud.com
0495/52 77 31

Deelnamebedrag: 8 euro voor leden van Natuurpunt, 10 euro voor niet-leden te storten op rekening van Natuurpunt Aartselaar: BE07 5230 8080 0166 met vermelding: Vogelkastjes.

Knutselen voor de vogeltjes ... - foto: Dirk Vandompe

Zwerfvuil ruimen aan het Cleydaelbos foto: Ann Van Eycken

NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

De Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat, of vanaf de Rupeldijk de wandelknooppunten 154 en 153 volgen. In de periode oktober 2023/april 2024 enkel de eerste zondag van de maand open, telkens van 13u tot 17u
Info: 0486/105.080
of info@natuurpuntrupelstreek.be

07.10 – 04.11 – 02.12 Schelle/Wintam

VOGELS KIJKEN OP HET NOORDELIJK EILAND

Elke maand maken vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel een vogelkijkwandeling rond het Noordelijk eiland. De wandelafstand bedraagt 4 km, het tempo is dus laag en men krijgt dan ook ruim de tijd om de vogels te bekijken. Het aantal deelnemers wordt beperkt, meld dus vooraf je deelname via:
debacker-vanlinden@telenet.be

zaterdag 7 oktober, 8u50 tot 12u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot 9u en veerboot terug om 12u.

Volgende datums:

4 november en 2 december

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

28.10 Schelle/Hemiksem

LANDSCHAPSWANDELING VALLEI VAN DE BOVENVLIE

Een spiksplinternieuw combi- wandel-fietspad, gecombineerd met mooie

wandelbruggen onder de spoorweg en over de Bovenvliet nodigen uit voor een leuke wandeling langs en over de Bovenvliet, door het Kerkeneindebos en het open landschap van het Zinkval en de Boerenhoek. Met wat geluk kunnen we enkele leuke standvogels en overwinteraars bekijken en onderweg genieten van de kronkelende meanders van de Bovenvliet.

zaterdag 28 oktober, 13u30 tot 17u

Kerkplein Schelle, hoek Fabiolalaan/Hamerstraat

Meld vooraf je deelname aan:

info@natuurpuntrupelstreek.be

18.11 Rumst/Walem

VOGELS KIJKEN GGG BATTENBROEK/ GROTE VIJVER

Samen met vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel kan je om de 2 maanden een vogelkijkwandeling maken langs de Dijle en de Grote Vijver en omheen het GGG Battenbroek. De wandelafstand bedraagt 4 km en de wandeling gaat over goed begaanbare paden. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 18 november, 9u tot 12u

Picknickplaats wandelbrug Netedijk Rumst, volg aan Markt wegwijzer Netebruggen

Meebrengen: verrekijker, een vogelgids en eventueel een telescoop.

Het aantal deelnemers wordt beperkt, meld dus vooraf je deelname via:

debacker-vanlinden@telenet.be

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

24.11 Boom/Niel/Schelle

BEHAAG..NATUURLIJK!

vrijdag 24 november, ophalen pakketten

- Boom (10u30 – 12u30) Ecohuis 't Kleibrood, 's Herenbaan 129
- Niel/Schelle (15u – 16u) gemeentehuis Schelle, parking inrijden via Leopoldstraat

25.11 Hemiksem/Terhagen

BEHAAG..NATUURLIJK!

zaterdag 25 november, ophalen pakketten

- Hemiksem (10u30 – 11u), gemeentemagazijn, G. Gilliotstraat 50
- Terhagen-Rumst (12u – 15u), Technisch Centrum, Korte Veerstraat 43

30.11 Rumst

FIETSTOCHT VOGELRIJKE NETEVALLEI

Deze fietstip leidt ons naar enkele prachtige vogelkijkplekken in de Netevallei, met vogelkijkhut Eeckhoven in Rumst als eerste stopplaats, waar we hopelijk de eerste wintergasten mogen verwelkomen. Vervolgens fietsen we langs de Babbelbeekse Beemden, op de grens van Duffel en Lier, waar Natuurpunt Oude Spoorweg met vele partners samenwerkt aan een nieuw waterrijk landschap. Hetzelfde beeld in de polder van Lier, vroegere hooilanden werden er omgetoverd tot prachtige wetlands.

Na de middag fietsen we omheen het natuurreservaat Anderstad, om vervolgens via de dijken van het Netekanaal en de Nete in Duffel langs enkele vogelrijke spaarbekkens van Waterlink te fietsen. De vogelkijfietstocht wordt afgesloten aan enkele goede stopplaatsen aan de Grote Vijver en het GGG Battenbroek. De totale fietsafstand bedraagt 45 km. Heb je een elektrische fiets, hou er dan rekening mee om met een opgeladen batterij te vertrekken

donderdag 30 november, 10u tot 17u

Picknickplaats wandelbrug Netedijk Rumst, volg aan Markt wegwijzer Netebruggen

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, picknick, en aangepaste kledij.

Het aantal deelnemers is beperkt, meld

Grote gele kwik – foto: Luc Meert

dus vooraf je deelname:

info@natuurpuntrupelstreek.be

Mits voorspelling slechte weeromstandigheden (regen/wind) wordt de vogelkijktocht uitgesteld tot donderdag 7 december.

01.12

Niel

INFO-AVOND: DE CHINESE WOLHANDKRAB, WOLLIGE VRIEND OF PLAAGSOORT

De meeste mensen zijn vertrouwd met de verschillende krabben aan onze kust, maar wie is dat tienpotig Aziatisch dier dat in onze rivieren rondkruip? In deze lezing geeft onderzoeker Jonas Schoelynck (Universiteit Antwerpen) een uiteenzetting over de invasieve Chinese wolhandkrab. Waar komen ze vandaan, hoe kan je ze herkennen, wat voor impact hebben ze en hoe worden deze krabben beheerd in Vlaanderen? Al wie wat bij wil leren over deze soort is van harte welkom op de lezing. Jonas is verbonden aan het Departement Biologie met onderzoeksexpertise in aquatische ecosystemen.

vrijdag 1 december, van 19u30 tot 21u30

Natuur.huis de Paardenstal - Boomsestraat 221, Niel, ook bereikbaar via het wegje achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266

Meld je komst via:

francismertens@hotmail.com

16.12

Schelle/Wintam

VOGELKIJKWANDELING KOUTER VAN WINTAM/HET MOER - NOORDELIJK EILAND

De laatste vogelkijkwandeling van 2023 brengt ons naar de kouter tussen Eikevliet, Hingene en Wintam en biedt ons een goede kans om er een groepje overwinterende veldleeuweriken te bekijken, terwijl het Moer eveneens een mooie plek is voor een winterse wandeling. Na de middag wandelen we omheen het immer vogelrijke Noordelijk eiland.

zaterdag 16 december, van 9u20 tot 16u30

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot 9u30 en veerboot terug om 16u30

Tijdens de middag trekken we naar café

*Voor kinderen,
ouders of
grootouders*

Snuit is het buitenpretloket van Natuurpunt. We nemen kinderen en (groot)ouders mee op pad. Naar buiten, om natuur te beleven. Met het Snuitlogo herken je dadelijk onze kinderactiviteiten.

22.10

Schelle

WANDELING VOOR KLEUTERS NAAR HET K3 BOS

Ken je het K3 bos? Dat is het Kerkebos, het Kinderbos, het Kabouterbos. Zouden daar echt kabouters wonen? Wil je ze mee gaan zoeken? Nu, in de herfst, zijn daar nog veel meer leuke dingen te ontdekken. We gaan op pad met een schatkaart en doorzoeken het ganse bos. Als je laarsjes hebt, of stevige schoenen, is het een goed idee om die aan te doen.

zondag 22 oktober, 14u tot 15u30

De wandeling start in de tweede bocht van de Speltenlei (zijstraat van de Steenwinkelstraat, naast nr 228) in Schelle. Een voertuig kan je achterlaten in de Bloemenwijk (Rozenstraat,...).

inschrijven: per mail:

chris.deranter@gmail.com of per sms: 0498/30.05.24 vóór 20/10.

19.11

Schelle

SPELEN IN DE NATUUR MET KLEUTERS

Als je je gaat vervelen, ga dan lekker buiten spelen. Niets is zo fijn, als in de natuur te zijn.

En breng je een vriendje mee, dan heb je plezier voor twee.

Vandaag leer je spelletjes die je alleen, of met vriendjes, buiten kan spelen. Veel is er niet nodig: wat gras, wat bomen en een plas, een heuvel en wat zon. Het plezier maken we zelf!

zondag 19 november, 14u tot 15u30

Natuurgebied Kelderijlei, zijstraatje van de Steenwinkelstraat, naast nr. 140 in Schelle

inschrijven: per mail:

chris.deranter@gmail.com of per sms op 0498/30.05.24 vóór 17/11

Veldleeuwerik – foto: Raymond De Smet

Sint-Margaretha aan de kerk van Wintam voor een croque uit het vuistje.

Meld je deelname aan:

info@natuurpuntrupelstreek.be

Bekijk alle activiteiten op
www.natuurpunt.be/rupelstreek

Nazomer in de kleiputten Terhagen

De weerman had voor zondag 3 september mooi nazomerweer voorspeld, we konden het echt niet beter treffen voor onze wandeling in de kleiputten. We waren met 14 enthousiaste deelnemers, voorzien van lange mouwen en broekspijpen, in de hoop ons tegen de talrijk aanwezige muggen te beschermen.

We gingen op verkenning in de oude kleiputten tussen Terhagen en Reet langs de bewegwijzerde wandelroute met de rode vierkantjes, met de poort NV De Beukelaar als vertrekplaats, zodat we ook in het natuurgebied van Natuurpunt konden wandelen.

We gebruikten tijdens de wandeling al onze zintuigen. We keken naar groene kikkertjes in kleine plassen langs de weg, opspringende sprinkhanen, een aalscholver of 'schollevaar' met uitgespreide vleugels op een vlotje, enkele meerkoeten, een familie futen met drie jongen en voorbij-zoevende of rustende libellen. We luisterden naar de vogeltjes en allerlei omgevingsgeluiden. We konden voelen aan de bloemhoofdjes van de grote kaardenbol en de zachte blaadjes van het heelblaadje.

We vonden op deze septemberzondag gelukkig ook nog een aantal typische pionier-bloempjes, de juweeltjes van de kleiputten: het duizendguldenkruid en de zomerbitterling. Na goed zoeken ontdekten we ook enkele mini rode bloempjes, het rood guichelheil, die als barometer dienstdoen: als ze openstaan, wordt of is het mooi weer, als het gaat regenen, sluiten ze zich. Maar vandaag stonden ze tegen de middag mooi open!

Tekst en foto: Marianne de Maeseneer